

801 vestris: de domno apostolico¹, patre^a nostro, qualiter longa certatio pastoris et populi
 post Apr. 4. terminata esset; et de Beneventana controversia². Quia sollicitus sum valde de filiis meis;
 quorum mihi vitam et salutem³ et benefacta pernecessaria esse tu ipse optime nosti.

Et miror, cur sapientia et consilio^b conventus multorum ob regni istius⁴ integritatem quoquo modo causa disceptationis impiae non finiretur⁵.

Simul etiam sollicitus sum audire, quid in tanto tamque praeclaro conventu⁶ de statu sanctae ecclesiae ordinaretur et de catholicae fidei firmitate. Nec tam diutino tempore advenientium conversatio sine magno quolibet profectu christiani populi fieri debuit.

Tua vero sanctitas, pastor dignissime, gregem Christi, tuae sollicitudini commendatum, omni cura per pascua perpetuae vitae ducat, quatenus multiplici gaudeas remuneratione cum grege tibi subiecto in aeternae beatitudinis regno.

De mea vero prosperitate gaudeat paternitas tua. Quia dominus Deus, qui
 1. Reg. 2, 6. mortificat et vivificat, vulnerat et medetur, castigavit me post pascha⁷ multa febrium
 1. Iob 5, 18. flagellatione et pene ad desperationem vitae deduxit; sed misertus est mihi ob preces
 15 servorum suorum. Sed remanet cotidianus labor eiusdem castigationis⁸; non tamen usque ad periculum vitae, sed usque ad emundationem, ut opto, delictorum meorum.

Te vero cotidie mea mens Dei omnipotentis clementiae commendare studet; optans, ut proficias in omni bono in conspectu Dei. Corpore vero propemodum emortuo, vivida caritatis virtus⁹ vivit in pectore; amans te, frater mi Aquila, ut
 20 patrem. Quia fidelem te semper probavi et — quod rari habent — in prosperis et adversis aequaliter eiusdem animi esse in amicos. Nec de hoc tui cordis thesauro cuilibet dubitare fas esse fateor, quia caritas Dei diffusa est in corde tuo, simul etiam
 Rom. 5, 5. et proximi, per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, ut diligamus invicem, sicut et
 1. Ioh. 4, 12. Christus dilexit nos.
 10. 25

Desidero multum vestrae dilectionis faciem videre et consolationis tuae solacio foveri. Tempus est aeternis providere diebus; quae sola pene sapientia recte dici poterit. Saecularium rerum providentia paucoproderit^c tempore, perpetuae vero prosperitatis providentia nullo fine claudetur. Quae fraterna conlocutione multum pro-
 Matth. 18, 20. ficere nemini dubium esse debet dicente ipsa veritate: 'Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo^d, ibi sum in medio eorum'. Quid deerit boni consilii, ubi tantus mediator interesse dinoscitur?

Incolomem beatitudinem tuam et plurimis prodesse^e in consiliis et exemplis multo tempore divina custodire dignetur gratia, domine pater fili frater et amice.

a) patri H. b) consilia H. c) prodere H. d) o H pro meo. e) prodisse H.

35

1) Leone III. 2) Pippinum Italiae regem scimus anno 800. iterumque Roma 801. adversus Grimualdum ducem Beneventanum cum exercitu a Carolo patre missum esse. V. Annales Lauriss. et Einharto tributos 800. 801 (SS. I, 188. 189). J. 3) Cf. Erchemperti hist. Langob. (SS. rer. Langob. 236) c. 6: Frequenter autem Karlus cum suis liberis ... et cum immenso bellatorum agmine Beneventum preliaturus aggreditur; set ... innumerabilibus de suis peste perditis, cum paucis nonnunquam inglorius
 40 revertebatur. Cf. supra p. 352 n. 3. 4) Francorum. Cf. Erchemperti hist. Lang. l. l.: Unde factum est, ut Pipino regnante in Ticino et Grimoaldo praesidente in Benevento, frequentissimum bellum vexaret Beneventanos cet. 5) i. e. cur non sapientia et consilio, sed armis Grimualdus impugnaretur. J. 6) Romae habito. V. Ann. Lauresham. (SS. I, 38) 800: Et ibi fecit conventum maximum episcoporum seu abbatum cum presbyteris diaconibus et comitibus seu reliquo christiano populo. Cf. supra p. 353 n. 2. 7) post d. 4. Apr. 801. 8) febris; cf. supra p. 360: partim febris recessit, partim remansit. Ad castigandum permanet. 9) Verg. Aen. V, 754, XI, 386: vivida virtus.

45